

BETÆNKNING**Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest til FM 2013 pålægges at fremlægge en redegørelse for Inatsisartut om de offentlige ydelser ved dødsfald.

Redegørelsen skal iagttage de i forslagsbegrundelsens nedenfor anførte punkter 1-7:

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut)

Afgivet til 2. behandlingen af beslutningsforslaget

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Olga P. Berthelsen, Inuit Ataatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Isak Hammond, Inuit Ataatigiit

Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum, suppleant, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Knud Kristiansen, Atassut

Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut

Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 16. april 2012 under FM2012 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med forslaget at sikre, at der senest til FM 2013 fremlægges en redegørelse for Inatsisartut omhandlende 7 følgende hovedpunkter:

- 1) *En redegørelse over de gældende regler om offentlige forpligtigelser overfor afdøde og dennes pårørende vedrørende transport af afdøde, rejser for pårørende og begravelse af afdøde.*
- 2) *En redegørelse for den uregulerede offentlige praksis overfor afdøde og dennes pårørende irt. transport, rejse og begravelse, herunder en historisk redegørelse for udviklingen af praksis. Dette særligt med udgangspunkt i praksis indenfor sundhedsvæsenet, men også omkring uddannelsessøgende og andre borgere, der rejser eller er udsendt i det offentliges tjeneste eller medvirken.*
- 3) *En redegørelse for udviklingen i de offentlige udgifter forbundet med transport af afdøde, frirejser for pårørende, og dækning af begravelsesudgifter.*

- 4) *En redegørelse om muligheden for, at den offentlige regulering af området for transport af afdøde, frirejser for pårørende til afdøde og begravelsesudgifter samles i ét regelsæt gældende for alle borgere i Grønland.*
- 5) *En perspektivreddegørelse omkring etablering af et krematorium i Grønland.*
- 6) *En redegørelse om ligkiste- og begravelsesforeninger i Grønland og perspektiverne ved forsikringsordninger på området.*
- 7) *Redegørelsen skal senest til FM 2013 afsluttes med en række anbefalinger om, hvorledes de offentlige myndigheder på en værdig måde i forhold til afdøde og dennes pårørende ud fra et ligebehandlingsprincip og på et samfundsøkonomisk bæredygtigt grundlag fremtidigt kan regulere forholdene omkring begravelse og transport af afdøde fra dødsstedet til det sted, hvor afdøde skal begraves eller bisættes i Grønland.*

Omkring en kommende regulering vedrørende de offentlige ydelser ved dødsfald, så anfører forslagsstillere, at man skal komme frem til en samlet regulering omkring dødsfald, der sikrer, at borgere i landet behandles ens, og at håndteringen af afdøde og dennes pårørende sker med værdighed og respekt.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Beslutningsforslaget gennemgik den 16. april 2012 den første af 2 behandlinger i Inatsisartut.

Samtlige partier og Naalakkersuisut havde en meget positiv tilgang til forslaget og ville støtte det.

Fra Naalakkersuisut og Inuit Ataqatigiit blev der grundet forslagets kompleksitet imidlertid fremført betænkeligheder ved, om en redegørelse allerede kunne fremlægges til FM 2013. Det blev fremført, at der grundet de meget omfattende undersøgelser i den ønskede redegørelse, så ville der være behov for mere tid, førend en redegørelse kunne fremlægges for Inatsisartut.

Både Siumut, Atassut og Kattusseqatigiit Partiiat bemærkede, at der er tale om vigtige og komplekse problemstillinger, der kræver en seriøs og grundig afdækning.

Udvalgets behandling af forslaget

Som samfund og befolkning støtter vi hinanden ved fødslen og gennem livet. Som samfund og borgere bør vi også støtte, når døden indtræder.

Udvalget er yderst tilfreds med, at forslagsstillers forslag nyder fuld opbakning. Forslaget rejser nogle relevante problemstillinger og overvejelser, som berører alle borgere. Det er en folkesag, at de i forslaget og de i ordførerindlæggene ved 1. behandlingen rejste problemstillinger belyses nærmere.

I det følgende gennemgår og kommenterer udvalget de af forslagsstiller 7 punkter til en kommende redegørelse.

AD 1) Udvalget finder det relevant og positivt, at der redegøres for de samlede regler som anført. I dag findes ikke et samlet overblik på dette vigtige område. Allerede dette forhold giver anledning til overvejelser om, at der bør ske koordinering og regelsammenskrivning.

AD 2) Det anses vigtigt, at få et overblik over den offentlige uregulerede praksis overfor afdøde og denne pårørende på området. Skal reglerne samles og harmoniseres, så er det relevant af få redegjort for dette. Skal der på sigt skabes et samlende regelsæt og en ensartet regulering, så skal der tages højde for praksis og de herunder anvendte midler. Det kan ikke udelukkes, at det ville være relevant at fritage sundhedsvæsenet for at skulle bekoste og håndtere afdøde patienter, ifald en anden myndig eller instans overtager dette ansvar, og den dertilhørende bevilling. Dette skal en kommende redegørelse være med til at afdække.

AD 3) Udvalget finder det relevant, at der kommer et samlet økonomisk overblik på området.

AD 4) For alle parter og alle berørte kunne en samlet regulering være at foretrække. For borgerne giver det klarhed på området, og organisatorisk og ressourcemæssigt vil det utvivlsomt give lettelser og besparelser.

Udvalget skal under punkt 4 og punkt 7 indstille, at det tillige afdækkes i hvilket omfang, der kunne være muligheder ved at etablere en social- eller begravelsesfond, således som det kendes indenfor arbejdsmarkedet, hvor der efter sigende eksisterer gode erfaringer med sådan en fond. Det kunne endvidere være relevant at få vurderet perspektiverne ved henholdsvis en privat eller en offentlig fond, herunder medlemskab og indbetalinger.

AD 5) Udvalget støtter til fulde, at der gennemføres en perspektivreddegørelse omkring en mulig etablering af et krematorium i Grønland. Udvalget anerkender, at der blandt borgerne kan være et legitimt og forståeligt ønske om at kunne blive kremeret.

AD 6) Udvalget kan støtte, at både kommunerne og ligkisteforeningerne inddrages i arbejdet med redegørelsen under dette område. Det ville i denne relation være relevant at få undersøgt mulighederne for at kunne udbygge og styrke ordningerne i ligkiste- og begravelsesforeningerne.

Med hensyn til forsikringsordninger, så blev det under 1. behandlingen fremført, at der for uddannelsessøgende eksisterer en offentlig forsikringsordning. Det ville under redegørelsens punkt 6 være relevant af få undersøgt perspektiverne ved, at lade en sådan offentlig forsikringsordning omfatte øvrige borgere, herunder patienter.

AD 7) Udvalget er opmærksom på, at der forestår et større udredningsarbejde i forbindelse med dette forslag.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Omkring de økonomiske konsekvenser af forslaget har udvalget taget det af forslagsstiller anførte herom til efterretning.

Afsluttende bemærkninger

Udvalget kan enstemmigt tilslutte sig kommende tiltag på området, hvor de offentlige ydelser ved dødsfald skal ske med behørig respekt og værdighed for afdøde og dennes pårørende. I kommende løsninger på området må der endvidere nødvendigvis tages højde for de økonomiske ressourcer og de fysiske forhold i Grønland og bosætningsmønsteret.

Udvalget påskønner, at Naalakkersuisut er opmærksom på at optimere borgerinformationen på området ved om muligt at samarbejde omkring den nye borgerportal – www.Sullissivik.gl

Ændringsforslag

Udvalget har særligt hæftet sig ved, at der er absolut enighed om det politiske projekt i forslaget, og at der i enighed ønskes en redegørelse på området, som ønsket af forslagsstiller.

Under hensyn til, at der skabes de fornødne tidsmæssige rammer for det videre arbejde med en redegørelse, er der i udvalget enighed om, at udtage den tidsmæssige binding i forslaget, hvorefter udvalget i enighed fremsætter følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremlægge en redegørelse for Inatsisartut om de offentlige ydelser ved dødsfald. Redegørelsen skal iagttage de i forslagsbegrundelsens nedenfor anførte punkter 1-7:

- 1) *En redegørelse over de gældende regler om offentlige forpligtigelser overfor afdøde og dennes pårørende vedrørende transport af afdøde, rejser for pårørende og begravelse af afdøde.*
- 2) *En redegørelse for den uregulerede offentlige praksis overfor afdøde og dennes pårørende irt. transport, rejse og begravelse, herunder en historisk redegørelse for udviklingen af praksis. Dette særligt med udgangspunkt i praksis indenfor sundhedsvæsenet, men også omkring uddannelsessøgende og andre borgere, der rejser eller er udsendt i det offentliges tjeneste eller medvirken.*
- 3) *En redegørelse for udviklingen i de offentlige udgifter forbundet med transport af afdøde, frirejser for pårørende, og dækning af begravelsesudgifter.*
- 4) *En redegørelse om muligheden for, at den offentlige regulering af området for transport af afdøde, frirejser for pårørende til afdøde og begravelsesudgifter samles i ét regelsæt gældende for alle borgere i Grønland.*
- 5) *En perspektivredagørelse omkring etablering af et krematorium i Grønland.*

- 6) *En redegørelse om ligkiste- og begravelsesforeninger i Grønland og perspektiverne ved forsikringsordninger på området.*
- 7) *Redegørelsen skal afsluttes med en række anbefalinger om, hvorledes de offentlige myndigheder på en værdig måde i forhold til afdøde og dennes pårørende ud fra et ligebehandlingsprincip og på et samfundsøkonomisk bæredygtigt grundlag fremtidigt kan regulere forholdene omkring begravelse og transport af afdøde fra dødsstedet til det sted, hvor afdøde skal begravnes eller bisættes i Grønland.*

Udvalget henstiller til, at en redegørelse om muligt allerede bliver fremlagt for Inatsisartut til en samling i 2013.

Udvalget har særligt hæftet sig ved, at Naalakkersuisut i henhold til det fremførte i svarnotatet til 1. behandlingen af forslaget agter at prioritere redegørelsen, og at de indledende undersøgelser vil blive iværksat snarest muligt.

Udvalget skal yderligere henstille til, at udvalget snarest orienteres om tids- og arbejdsplanen vedrørende den ønskede redegørelse, og at udvalget i øvrigt løbende holdes orienteret om fremdriften i arbejdet med redegørelsen, herunder konkret får tilsendt en midtvejsredegørelse.

Udvalgets indstilling

Med henvisning til det anførte indstiller et enigt udvalg det fremførte ændringsforslag til vedtagelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandlingen.

Olga P. Berthelsen,
Formand

Debora Kleist

Isak Hammond

Andreas Uldum

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen